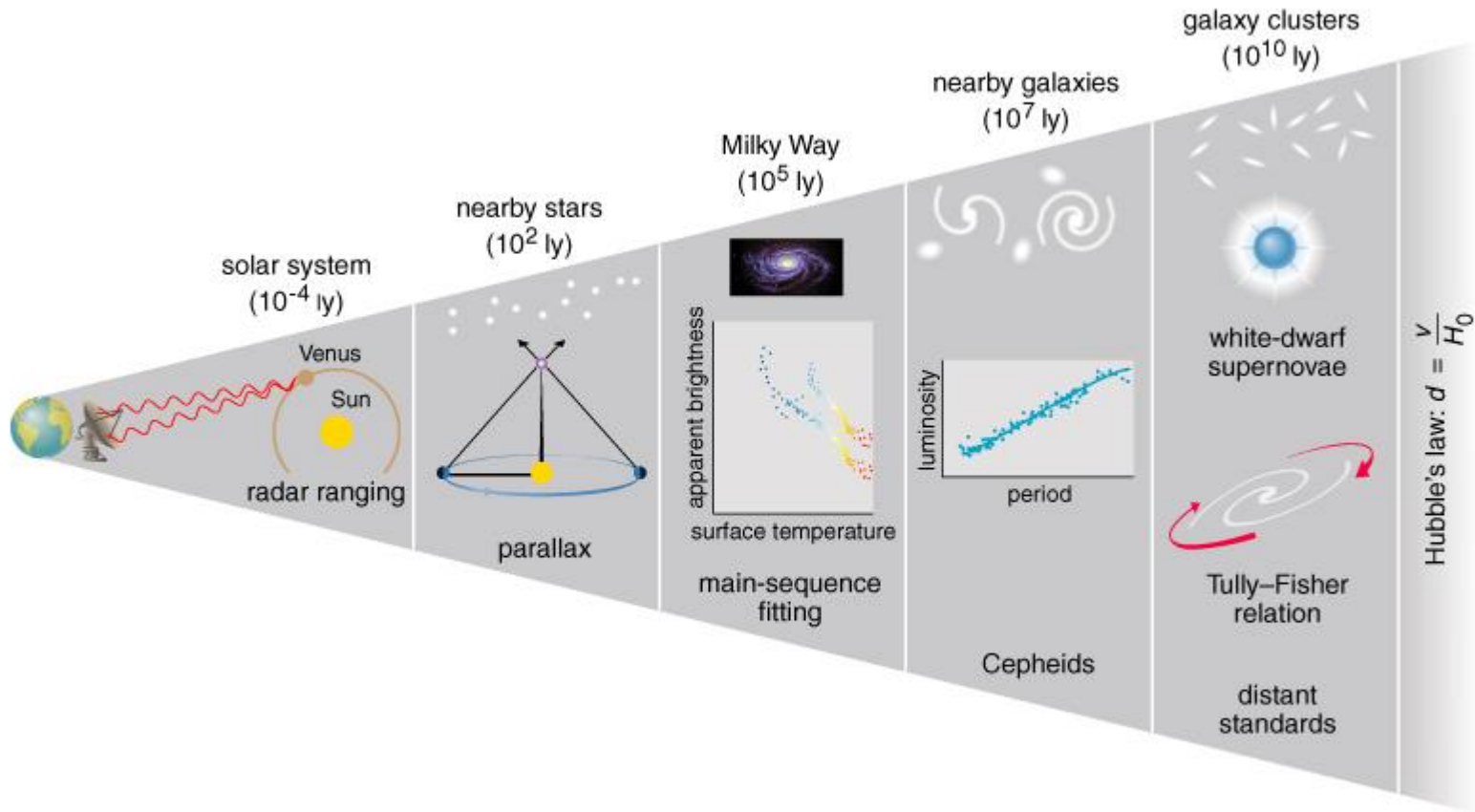
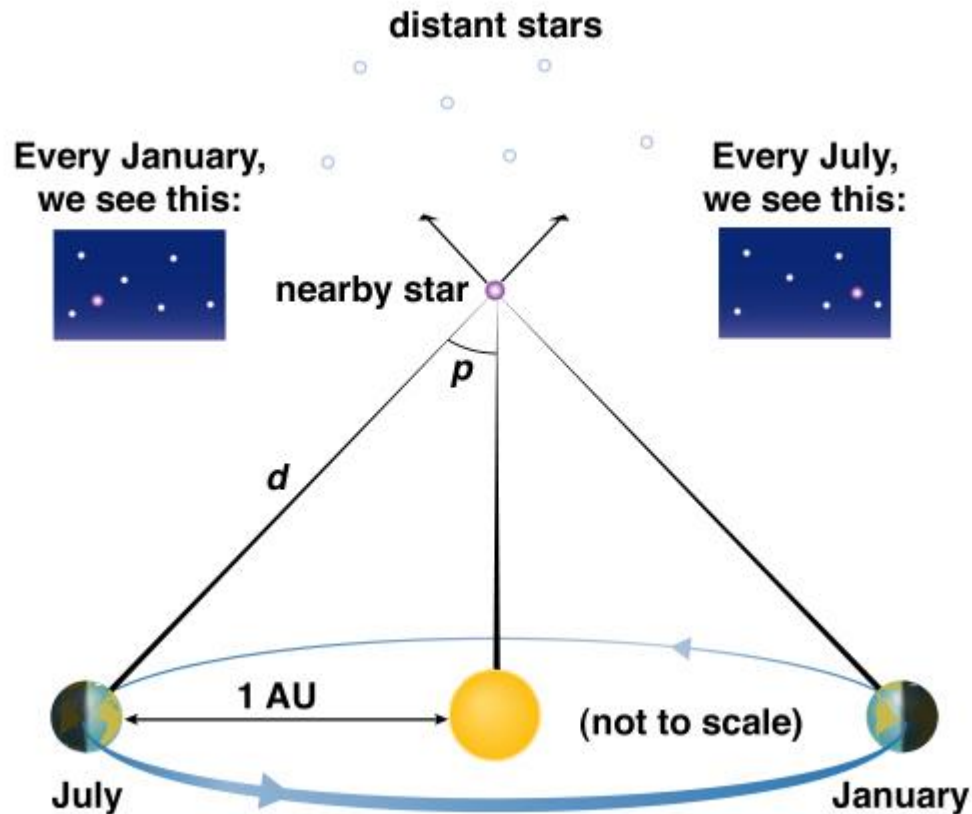

1.4 Ölçeklendirme ve Uzaklık Belirleme

Trigonometrik Paralaks

1 parsec = 3.26 light years =
206264.8 AU = 3.086×10^{13} km

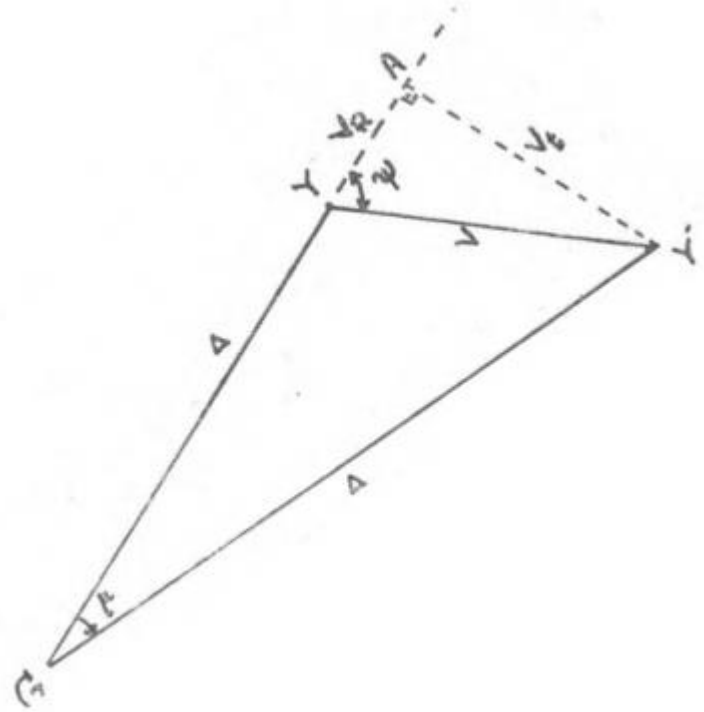

Öz Hareket

$$V_S^2 = V_R^2 + V_T^2$$

$$V_R = c (\lambda - \lambda_0) / \lambda_0$$

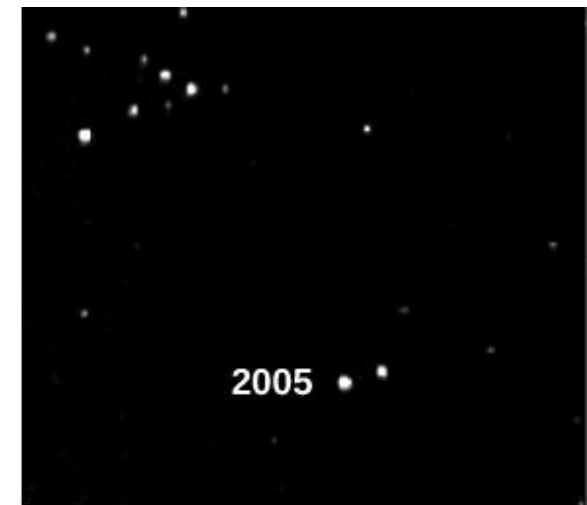
$$\mu (''/yr) = \frac{V_t (km/s)}{4.74 d (pc)}$$

(a)

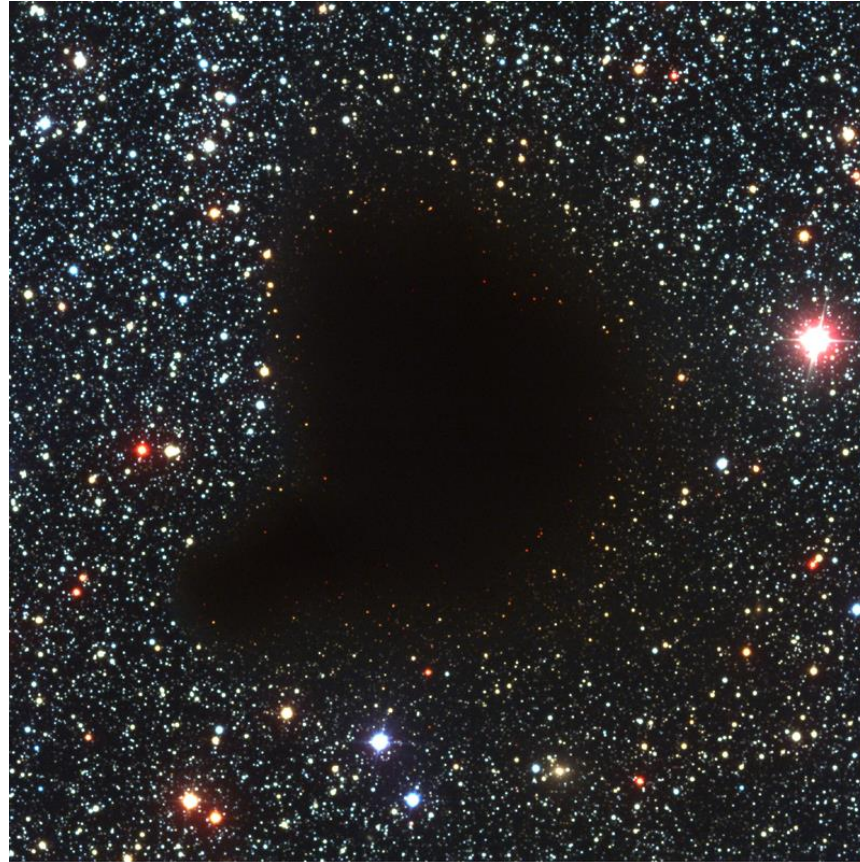

(b)

(c)

Fotometrik Uzaklık: Sönümlenme ve Kızıllaşma

ESO PR Photo 20a/99 (30 April 1999)

The "Black Cloud" B68
(VLT ANTU + FORS1)

© European Southern Observatory

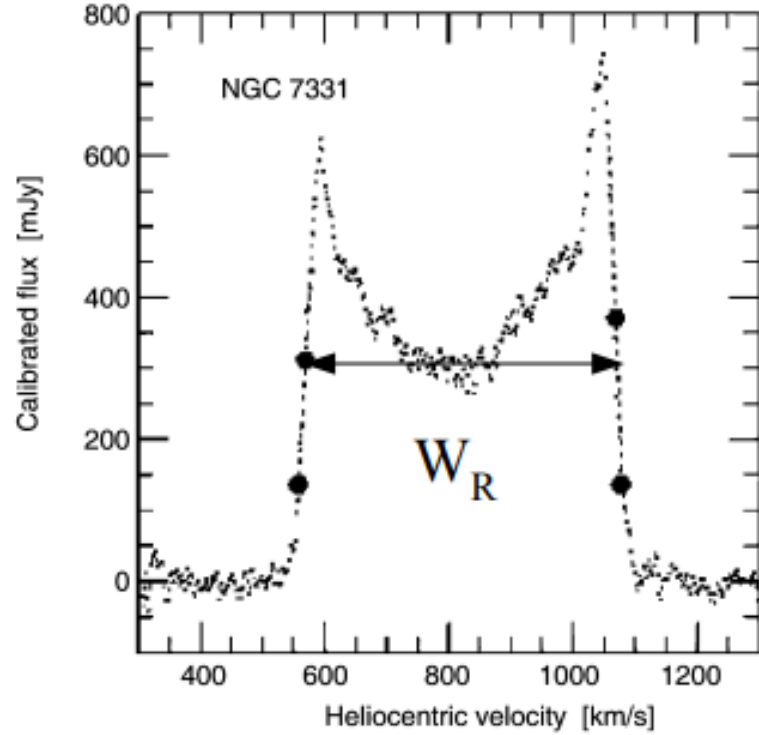

$$m - M = 5 \log D - 5$$

Tully-Fisher İlişkisi

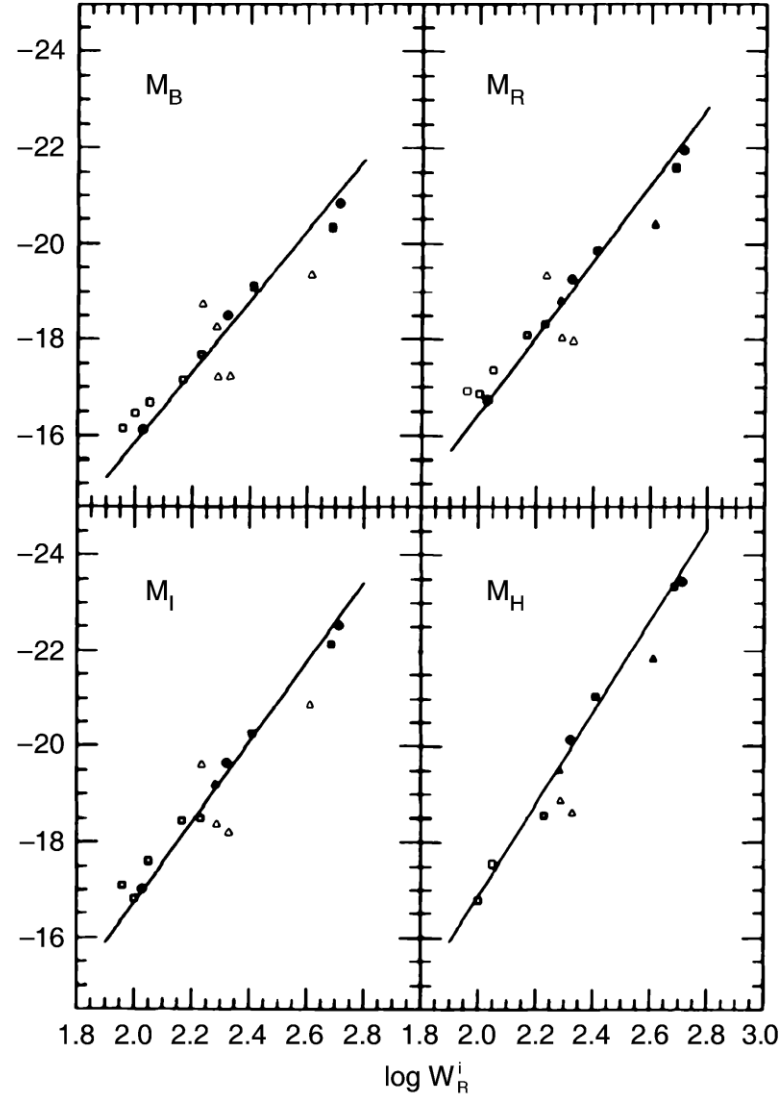
- Tully-Fisher ilişkisi spiral galaksiler için ışınım güçleri ve ne kadar hızlı döndükleri arasındaki korelasyondur.
- Eğer bir spiral galaksinin dönme hızı biliniyorsa o galaksinin gerçek parlaklığı bu ilişkiyle belirlenebilir
- Gerçek parlaklığı ile görünen parlaklığı karşılaştırılarak ta uzaklığı hesaplanabilir. Çünkü galaksi ne kadar uzaksa o kadar sönük görünecektir.

Tully-Fisher İlişkisi

← gazın hız profili

Işınım gücü – hız genişliği grafiği →

Spiral galaksilerde ışınım gücü $L \propto v^\alpha$ $\alpha = 4$

Peter Schneider (2006) «Extragalactic Astronomy and Cosmology An Introduction»

Tully-Fisher relation

- From Newton, $M = v_{\max}^2 R/G$
- Multiply by L/M , $L = (M/L)^{-1} v_{\max}^2 R/G$
- Empirically, spirals (except LSB) seem to have similar surface brightness profiles, so write $L = \langle I \rangle R^2$, where $\langle I \rangle$ is average surface brightness.
- Square second equation, substitute $R^2 = L/\langle I \rangle$, and find
$$L = (M/L)^{-2} (G^2 \langle I \rangle)^{-1} v_{\max}^4 \quad \text{or} \quad L \sim v_{\max}^4$$
- Conclude Tully-Fisher is OK if M/L and $\langle I \rangle$ are the same for all spirals. $\langle I \rangle = \text{constant}$ is OK. But for dark matter, $M \sim R$, so M/L needs to be defined at a particular radius. Use D_{25} , this is OK since surface brightness profiles are similar.
- Tully-Fisher implies there is a good correlation between dark matter halo and visible matter.

Faber-Jackson İlişkisi

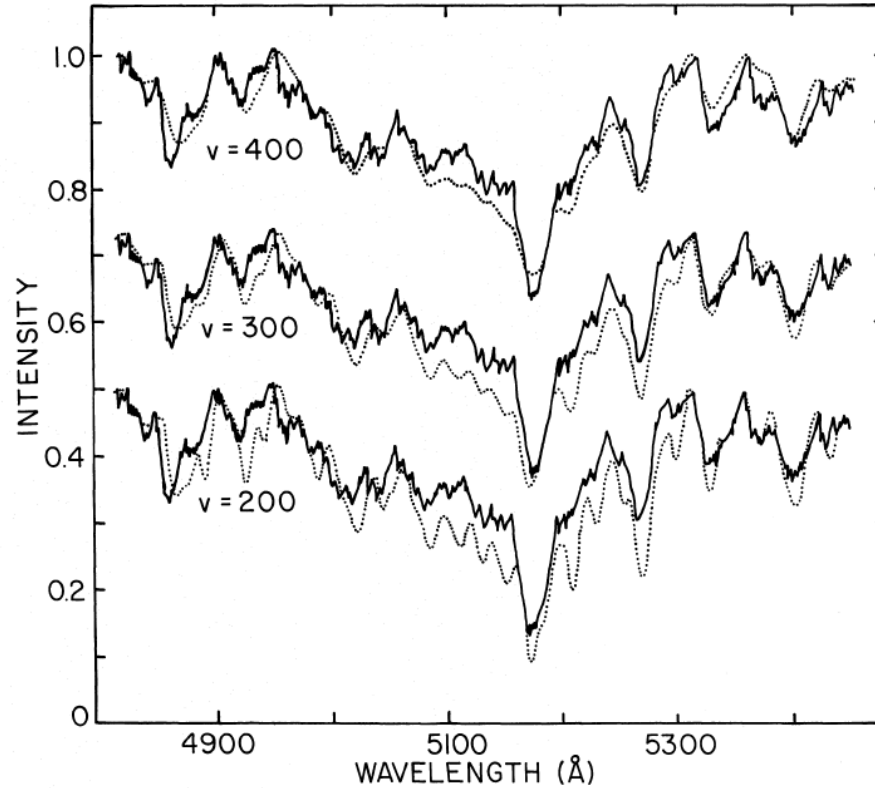

FIG. 3.—NGC 4472 compared with standard star HR 1805 (K3 III), broadened by various line-of-sight velocities (*dotted line*)

Eliptik galaksilerde ışınım gücü $L \propto \sigma^\alpha$ $\alpha = 4$

$D_n - \sigma$ ilişkisi

D_n , ortalama yüzey parlaklığı I 'nin B bandında $20.75 \text{ m} / \text{yaysaniye}^2$ 'ye eşit olduğu bir elipsin çapıdır

Yüzey parlaklığı, hız dağılımı ve D_n arasındaki ilişki;

$$D_n \propto \sigma_0^{1.4} \langle I_e^{0.05} \rangle$$

Normalize edildiğinde;

$$D_n(kpc) = 2.05 \left(\frac{\sigma_0}{100 \text{ km/s}} \right)^{1.33}$$